

احکام گنج و دفينه
در فقه اسلامی

مؤلف: سيد محمود تقوی طویان

سرشناسه	: تقوی طولیان، سید محمود، ۱۳۶۴-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: احکام گنج و دفینه در فقه اسلامی / مؤلف سید محمود تقوی طولیان.
مشخصات نشر	: قم: اثر قلم، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.
شابک	: 978-622-5450-75-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: گنج (فقه) (Islamic law) Treasure troves گنج -- قوانین و مقررات -- ایران Treasure troves -- Law and legislation -- Iran مالکیت (حقوق) -- ایران Property (Law) -- Iran
رده بندی کنگره	: BP۱۹۸/۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۴۰۹۲۵۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا

احکام گنج و دفینه در فقه اسلامی

مؤلف:	 سید محمود تقوی طولیان
ناشر:	 اثر قلم
چاپ:	 احسان
نوبت چاپ:	 اول ۱۴۰۲
شمارگان:	 ۱۰۰ نسخه
شابک:	 ۹۷۸-۶۲۲-۵۴۵۰-۷۵-۲
قیمت:	 ۲۰۰/۰۰۰ تومان

آدرس: قم، مجتمع ناشران، واحد ۲۳۷
شماره تماس: ۰۹۱۹۱۹۶۷۸۱۴ / ۰۹۱۲۴۵۱۶۲۴۲

فهرست مطالب

فصل اول کلیات و مفاهیم

مقدمه.....	۱۰
گفتار اول: کلیات.....	۱۹
۱- مرور تاریخی.....	۱۹
۳- حکم وضعی و تکلیفی.....	۲۷
۵- اباحه.....	۳۳
گفتار دوم: مفاهیم.....	۳۷
الف): تعریف کنز در لغت و اصطلاح.....	۳۷
۱- کنز در لغت.....	۳۷
۲- کنز در اصطلاح.....	۴۰
۱. تعریف مشهور.....	۴۱
۲. تعریف شهید ثانی.....	۵۱
۳. تعریف کاشف الغطاء.....	۵۵
نتیجه گیری.....	۵۷
۴- تعریف اهل سنت.....	۵۸

احکام گنج و دفینه در فقه اسلامی ۸

- ۱- حنفی ۵۸
- ۲- مالکی ۶۰
- ۳- حنبلی ۶۲
- ۴- شافعی ۶۴
- جمع بندی تعاریف اهل سنت از کنز ۶۵
- گفتار سوم: رکاز در لغت و اصطلاح ۶۷
- ۱- رکاز در لغت ۶۷
- ۲- رکاز در اصطلاح ۶۹
- گفتار چهارم: دفینه و سایر الفاظ مترادف و مرتبط با کنز ۷۵
- ۱- دفینه در لغت ۷۵
- ۲- دفینه در اصطلاح ۷۶
- ۱- سیروب ۷۶
- ۲- گنج ۷۷
- زیر خاکی ۷۷
- ۳- اشیاء عتیقه ۷۷
- ۴- معدن ۷۷
- ۵- لقطه ۸۰
- ۶- حیا زت ۸۱

مباحث	۸۱.....
۷- انفال	۸۲.....
جمع بندی	۸۴.....

فصل دوم: احکام گنج

گفتار اول: مالکیت گنج	۹۳.....
الف): مالکیت گنج از دیدگاه امامیه	۹۳.....
صورت اول و دوم	۹۶.....
صورت سوم و چهارم	۱۰۱.....
ادله مشهور بر وجوب تعریف در صور سوم و چهارم	۱۰۵.....
صورت پنجم و ششم	۱۱۲.....
صورت هفتم و هشتم	۱۱۴.....
ادله گروه اول (قائلین به لقطه)	۱۱۶.....
گفتار دوم: مالکیت گنج از دیدگاه اهل سنت	۱۲۳.....
۱- مالک گنج از دیدگاه فقه حنفی	۱۲۳.....
۲- مالک گنج از دیدگاه فقه حنبلی شافعی و مالکی	۱۲۷.....
جمع بندی	۱۳۰.....
گفتار سوم: تعیین حق شرعی در گنج و مقدار آن	۱۳۳.....
ادله وجوب خمس در اسلام	۱۳۳.....

- ۱۳۶..... ادله وجوب خمس در گنج
- ۱۳۶..... دلیل اول: کتاب
- ۱۳۸..... ادله اهل سنت
- ۱۳۹..... ادله امامیه
- ۱۴۶..... دلیل دوم: روایات
- ۱۴۸..... دلیل سوم: اجماع
- ۱۵۱..... گفتار چهارم: نصاب در گنج
- ۱۵۱..... ۱- نصاب گنج عند الامامیه (اثبات وجود نصاب)
- ۱۵۲..... ۲- نصاب در لغت
- ۱۵۲..... ۳- نصاب در اصطلاح
- ۱۵۴..... ۴- ادله وجود نصاب در گنج
- ۱۵۴..... دلیل اول اجماع
- ۱۵۴..... دلیل دوم روایات
- ۱۵۴..... روایت اول: مرسله مفید
- ۱۵۵..... روایت دوم: روایت احمد بن ابی نصر بزنطی
- ۱۵۶..... بررسی روایت بدون در نظر گرفتن ادله دیگر
- ۱۵۶..... احتمال اول
- ۱۵۷..... احتمال دوم

احتمال سوم	۱۵۸
ادله قائلین به احتمال دوم و سوم	۱۵۹
دلیل اول	۱۵۹
دلیل دوم	۱۶۰
بررسی روایت با در نظر گرفتن ادله دیگر	۱۶۰
دلیل اول	۱۶۱
دلیل دوم	۱۶۱
گفتار پنجم: مقدار نصاب	۱۶۳
قول اول	۱۶۳
قول دوم	۱۶۳
قول سوم	۱۶۴
قول چهارم	۱۶۵
قول پنجم	۱۶۵
بررسی اقوال	۱۶۶
چند مسأله در مقدار نصاب	۱۶۸
مسأله اول	۱۶۸
مسأله دوم	۱۷۱
مسأله سوم	۱۷۳

۱۷۸..... ادله اهل سنت در نصاب

۱۷۸..... دلیل اول

۱۷۸..... دلیل دوم

۱۷۹..... نقد ادله

فصل سوم: خرید و فروش گنج

۱۸۳..... ضرورت این فصل

۱۸۷..... گفتار اول: حکم اولیه شرعی در رابطه با خرید و فروش گنج

۱۸۸..... ادله حرمت تصرف غیر مالک

۱۸۸..... دلیل اول: کتاب

۱۸۸..... دلیل دوم: روایات

۱۸۹..... دلیل سوم: اصل

۱۸۹..... دلیل جواز خرید و فروش گنج توسط مالک:

۱۸۹..... دلیل اول: کتاب

۱۹۱..... دلیل دوم: روایات

۱۹۲..... گفتار دوم: قوانین جمهوری اسلامی ایران در رابطه با اشیاء عتیقه

۱۹۲..... اول: قانون عتیقات

۱۹۵..... دوم: ماده ۵۶۰

۱۹۵..... سوم: ماده ۵۶۲

چهارم: ماده ۵۶۳.....	۱۹۶
پنجم: ماده ۴۴ ق.۱.گ.....	۱۹۷
گفتار سوم: مطابقت قوانین با حکم اولی شرعی.....	۱۹۷
قوانین دسته اول:	۱۹۷
قوانین دسته دوم:	۱۹۷
توجیهات شرعی فقهاء شورای نگهبان جهت تایید این گونه قوانین.....	۱۹۹
توجیه اول	۱۹۹
جواب از توجیه اول.....	۲۰۰
توجیه دوم	۲۰۰
جواب از توجیه دوم.....	۲۰۳
گفتار چهارم: راهکارها.....	۲۰۵
فهرست منابع.....	۲۰۹